

Mezinárodní srovnání

Mezinárodní srovnání zaměřené na oblast nákupů uskutečněných vládními úřady v ČR a Velké Británii (dále také „UK“) v době pandemie koronaviru zpracoval NKÚ, aby zprostředkoval možnost porovnání výdajů, resp. velikosti reakce vládních úřadů na vzniklou situaci. Mezinárodní srovnání provedl NKÚ na základě závěrů publikovaných nejvyšší kontrolní institucí Velké Británie. UK NAO v souvislosti s problematikou nákupů komodit spojených přímo s bojem proti pandemii koronaviru. Konkrétně NKÚ pro mezinárodní srovnání využil závěry publikované UK NAO: [The supply of personal protective equipment \(PPE\) during the COVID-19 pandemic](#) (2020), [Investigation into government procurement during the COVID-19 pandemic](#) (2020), [Investigation into how the Government increased the number of ventilators](#) (2020) a [Readying NHS and adult social care in England For COVID-19](#) (2020). Část informací byla získána nad rámec publikovaných závěrů. Jednalo se o zprávu obdrženu prostřednictvím e-mailové komunikace s pracovníky UK NAO v rámci projektu NKÚ BIEP. Srovnání samotné lze z hlediska nakupovaných komodit rozdělit na část zabývající se OOP a část zaměřenou na pořízení mechanických ventilátorů.

Zásoby

Jak ČR, tak UK měly v rámci svých pandemických plánů dopředu definované množství, resp. požadavky na zásoby OOP. Na straně ČR se jednalo převážně o komodity skladované ve skladech SSHR, v případě UK to byly rezervy tzv. *The Pandemic Influenza Preparedness Programme* (PIPP), přičemž skladování téměř ze 2/3 zprostředkovávala soukromá společnost. Požadavky byly stanoveny na základě předchozích zkušeností s bojem proti rychle se šířícím virovým onemocněním chřipkového typu. Níže NKÚ uvádí pro porovnání požadavky na stav zásob vybraných OOP. NKÚ dále upozorňuje, že požadavky na zásoby OOP jsou také ovlivněny stupněm fluktuace osob v dané zemi a velikostí dopravních uzlů a počtem uživatelů, pro které se na základě plánu rozhodnou orgány zodpovědné za krizové plánování tyto prostředky zajistit.

Tabulka č. 1: Požadavky na OOP před vyhlášením pandemie COVID-19

	Respirátory	Roušky	Ochranné brýle
Česká republika	0,015 mil. ks	0 mil. ks	0,013 mil. ks
Velká Británie*	26,1 mil. ks	153,9 mil. ks	26,1 mil. ks

Zdroj: předložená dokumentace MZd a MV doplněná o údaje ze závěrečné zprávy vydané UK NAO *The supply of personal protective equipment (PPE) during the COVID-19 pandemic* zveřejněné dne 8. 2. 2021 a dostupné [zde](#).

Stav zásob v období vyhlášení pandemie WHO (11. 3. 2020) byl ze strany ČR odpovídající požadavkům. V případě Velké Británie byl stav zásob u respirátorů a ochranných brýlí mírně (0,38 % a 0,25 %) pod úrovní deklarovaných požadavků, u roušek byla situace opačná (o 1,5 % více).

Nákup OOP

Nákup OOP probíhal ve Velké Británii ve shodě s národní legislativou. Součástí legislativy UK byla, stejně jako v ČR, možnost provádět nákupy OOP v nouzovém stavu v režimu podobném nákupům v ČR. Samotným propracovaným systémem se zabývá kontrolní závěr UK NAO *Investigation into government procurement during the COVID-19 pandemic* (2020). Pro porovnání objemů hlavních nakupovaných OOP NKÚ vybral prostředky určené na ochranu dýchacích cest. Konkrétně se jedná o následující položky: ústenky (roušky), respirátory FFP1,

FFP2 a FFP3 a masky s vyměnitelným částicovým filtrem. Pro účely tohoto porovnání byly prostředky ochrany dýchacích cest rozděleny, na základě doporučení pro kontakt s nakaženým vydaných WHO¹⁰² a ECDC¹⁰³, do dvou kategorií (dle stupně ochrany). Kategorie 1 zahrnuje prostředky dle doporučení dostatečně chránící uživatele, konkrétně se jedná o respirátory FFP2 a FFP3 a o jejich případné alternativy. V kategorii 2 jsou obsaženy ústenky a respirátory FFP1.

Tabulka níže zobrazuje výstupy provedeného srovnání na úrovni absolutních nakoupených objemů jednotlivých pro srovnání vybraných prostředků a přepočet pořízených kusů na počet obyvatel. NKÚ však upozorňuje, že vzhledem k rozsáhlé diverzifikaci potřeb z hlediska nejasného objemu minimálních požadavků pro klíčové skupiny osob na dobu nezbytně nutnou a lehce odlišného časového období sběru dat je přiložená tabulka spíše ilustrační a závěry z ní indikované jsou značně limitované.

Tabulka č. 2: Pořízené množství OOP v období 1. 1. 2020 – 31. 8. 2020

	Kategorie 1 absolutně	Kategorie 2 absolutně	Kategorie 1 na obyvatele	Kategorie 2 na obyvatele
Česká republika	34,6 mil. ks (16 %)	178,8 mil. ks (84 %)	3,2 ks	16,7 ks
Velká Británie*	591 mil. ks (7 %)	7 890 mil. ks (93 %)	8,8 ks	117,7 ks

* Data z UK jsou uvedena za časový úsek 1. 2. 2020 – 31. 7. 2020. Dle komunikace s UK NAO je velmi pravděpodobné, že množství dodatečných OOP pořízených v srpnu je minimální.

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě předložené dokumentace MZd a MV doplněné o údaje ze závěrečné zprávy vydané UK NAO *The supply of personal protective equipment (PPE) during the COVID-19 pandemic* (dostupná [zde](#)) a statistiky EUROSTAT k 1. 1. 2020.

Cenové srovnání

Pro cenové srovnání na základě dostupných dat NKÚ vybral následující komodity: respirátory FFP2 a FFP3, roušky, ochranné brýle, ochranné štíty a ochranné obleky. Pro účely porovnání došlo k normalizaci cen na základě vážených průměrů pořizovacích cen daných komodit. Jak je patrné z tabulky níže, v případě OOP nakupovala UK většinu komodit za nižší ceny než ČR. Výjimkou v tomto případě jsou roušky, kde rozdíl vážených průměru vychází o cca 10 % výhodněji pro ČR. Nicméně NKÚ upozorňuje, že vzhledem k údajům v předchozí tabulce a množství nakupovaných OOP se cenové rozdíly dají vysvětlovat objemem nakupovaných komodit a případnou množstevní slevou z ceny pořizovací.

Tabulka č. 3: Průměrná cena (vážený průměr) OOP v Kč dle kategorie zboží v období 1. 1. 2020 – 31. 8. 2020

	Respirátor FFP3 a FFP2	Roušky	Ochranné brýle	Ochranné štíty	Ochranné obleky
Česká republika	102,2	10,6	151,6	84,9	559,2
Velká Británie*	73,9	11,8	53,6	30	132,5

* Data z UK jsou uvedena za časový úsek 1. 2. 2020 – 31. 7. 2020; použit kurz ČNB k 31. 8. 2020.

Zdroj: předložená dokumentace MZd a MV doplněná o údaje ze závěrečné zprávy vydané UK NAO *The supply of personal protective equipment (PPE) during the COVID-19 pandemic*.

¹⁰² *Mask use in the context of COVID-19 (2020)* dostupné na: <https://www.who.int/docs/default-source/documents/advice-on-the-use-of-masks-2019-ncov.pdf>.

¹⁰³ *ECDC technical report: Infection prevention and control for COVID-19 in healthcare settings – first update* <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-infection-prevention-and-control-healthcare-settings-march-2020.pdf>.

Plicní ventilátory

MZd pořizovalo také přístroje na podporu dýchání, a to v širokém spektru od zařízení na domácí podporu dýchání až po přístroje umělé plicní ventilace určené pro jednotky intenzivní péče (dále jen „JIP“) nejvyšších standardů. MZd v kontrolovaném období objednalo v horizontu 15 dní (konkrétně od 18. 3. 2020 do 1. 4. 2020) celkem 324 ks zdravotnických přístrojů zaměřených na plicní ventilaci viz tabulka níže. Pro účely mezinárodního srovnání byly údaje z datasetu (viz příloha č. 1 kontrolního závěru – dataset) rozšířeny o data za měsíc září 2020.

Tabulka č. 4: Objednávky plicních ventilátorů a příslušenství

Objednávka	Podpis smlouvy	Termín dodání	Povinnost dodání dle smlouvy	Objednané a dodané množství
146/VENT/MZ-PRO/2020	18.03.2020	11.05.2020	11.05.2020	10
147/VENT/MZ-PRO/2020	18.03.2020	12.06.2020	11.05.2020	10
149/VENT/MZ-PRO/2020	18.03.2020	02.06.2020	18.05.2020	10
150/VENT/MZ-PRO/2020	18.03.2020	25.06.2020	13.07.2020	10
151/VENT/MZ-PRO/2020	18.03.2020	13.07.2020	13.07.2020	15
199/VEN/MZ-PRO/2020	23.03.2020	24.03.2020	23.03.2020	14
200/VEN/MZ-PRO/2020	23.03.2020	24.03.2020	23.03.2020	10
202/VEN/MZ-PRO/2020	23.03.2020	24.03.2020	24.03.2020	20
234/VEN/MZ-PRO/2020	24.03.2020	13.07.2020	13.07.2020	15
319/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	25
320/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	25
346/VEN/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	10
5/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	20
6/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	50
7/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	70
8/VENT/MZ-PRO/2020	01.04.2020	14.05.2020	30.06.2020	10
Celkem				324

Zdroj: předložená dokumentace MZd.

Jednotlivé ceny ventilátorů se odvíjely převážně od druhu a určení jednotlivých zdravotnických přístrojů. Nejdražší v průměru vychází ventilátory určené na mechanickou ventilaci určené pro použití na JIP. Nejdražší mechanické plicní ventilátory MZd pořizovalo za 701 800 Kč v celkovém množství 14 ks. Nejlevnější přístroje pro JIP ventilaci měly hodnotu 315 555 Kč, nicméně tato hodnota je také ovlivněna v neposlední řadě množstvím nakoupených kusů, kdy MZd pořídilo celkem 100 ks, a také softwarovým a senzorovým vybavením zakoupených přístrojů spolu s versatilitou jejich použití.

Tabulka č. 5: Ceny ventilátorů podle modelů

Druh	Typ	Cena v Kč s DPH/ks	Cena v Kč bez DPH/ks	Dodané ventilátory v ks
Transportní	Monnal T60	435 297	359 750	30
	Astral 150	249 992	206 605	20
JIP	Monnal T75	468 512	387 200	40
	SV300	315 554	260 789	100
	SV600	438 433	362 342	50
	Servo-i	701 800	580 000	25
	Servo-s	387 200	320 000	25
	MV2000 EVO5	676 843	559 375	10
Kyslíková podpora	Lumis 100 VPAP ST	62 077	51 304	14
	Lumis 150 VPAP ST-A	93 327	77 130	10

Zdroj: předložená dokumentace MZd.

MV během kontrovaného období nenakupovalo žádné ventilátory, ale obdrželo 40 ks neinvazivních ventilátorů jako dar. Tyto ventilátory nebyly zahrnuty do mezinárodního srovnání, protože by došlo ke zkreslení ukazatele „průměrná cena v Kč/ks“ a „minimální cena v Kč“.

V rámci mezinárodní spolupráce provedl NKÚ na základě auditní zprávy vydané UK NAO s názvem *Investigation into how government increased the number of ventilators available to the NHS in response to COVID-19* srovnání ohledně pořízených ventilátorů Velkou Británií a Českou republikou.

Velká Británie z hlediska celkového počtu centrálně pořízených ventilátorů nakupovala v mnohem větším objemu než Česká republika, resp. MZd (viz následující tabulka). Celkový objem nákupů MZd vyčíslený na základě dodaných faktur MZd byl v období od 1. 1. 2020 do 30. 9. 2020 celkem 324 ks kompletních ventilátorů. Oproti tomu Velká Británie pořídila ve stejném období celkem 11 100 ks kompletních ventilátorů. Rozptyl a průměr cen jednotlivých druhů pořízených přístrojů je u nákupů provedených Velkou Británií mnohonásobně vyšší než u nákupů České republiky. Rozdíl maximálních cen je téměř trojnásobný. Naopak při porovnání minimální ceny v kategorii transportních ventilátorů je cena dosažená britským ministerstvem poloviční vůči české. Zde je potřeba brát v potaz různorodost nakupovaných přístrojů, úpravy přístrojů potřebné pro britský zdravotnický systém a v neposlední řadě také vzrůstající poptávku v době objednávky.

Tabulka č. 6: Náklady na 1 ks, dle druhu ventilátoru v ČR a ve Velké Británii

Ventilátory pořízené v ČR					
Druh	ks	Cena celkem v Kč bez DPH	Průměrná cena v Kč/ks	Maximální cena v Kč	Minimální cena v Kč
JIP	250	87 777 750	351 111	580 000	260 789
Transportní	50	14 924 600	298 492	359 750	206 605
Bilevel ventilátor/kyslíková podpora	24	1 489 556	62 065	77 130	51 304
Celkem	324	104 191 906	321 580		
Ventilátory pořízené ve Velké Británii					
Druh	ks	Cena celkem v Kč bez DPH	Průměrná cena v Kč/ks	Maximální cena v Kč	Minimální cena v Kč
JIP	8 095	6 533 966 419	807 161	1 483 159	212 724
Transportní	3046	688 781 787	226 127	945 440	85 681
Bilevel ventilátor/kyslíková podpora	11 643	631 324 474	54 224	1 370 888	31 022
Celkem	22 784	7 854 072 680	344 719		

Zdroj: předložená dokumentace MZd a zpráva *Investigation into how government increased the number of ventilators available to the NHS in response to COVID-19* dostupná [zde](#).

Pro další srovnání NKÚ identifikoval stejné typy přístrojů nakupovaných veřejnou správou jak v ČR, tak ve Velké Británii. Kurz pro převod měny NKÚ normalizoval pomocí tříměsíčního průměru. Při tomto srovnání je opět patrné, že ve většině případů Velká Británie nakupovala více ventilátorů, až na ventilátor typu SV 600, kterých ČR zakoupila o 30 ks více.

U ventilátorů určených pro JIP provoz (typy SV600 a Servo-i) nakupovalo MZd za nižší ceny než Velká Británie, nicméně tato skutečnost může být zapříčiněna přidruženými službami, jako jsou například bezplatný servis na několik let či úprava na specifikaci odpovídající požadavkům a podmínkám Velké Británie. U vybraných typů pořízených ventilátorů byl termín uzavření jednotlivých objednávek podobný. Například u typu SV600 byla objednávka za ČR uskutečněna 1. 4. 2020, přičemž Velká Británie objednala tyto ventilátory ve třech objednávkách dne 8. 4. 2020, 14. 4. 2020 a 12. 5. 2020. U přístroje Servo-i byla ze strany ČR uskutečněna objednávka rovněž 1. 4. 2020 a Velká Británie učinila objednávku 12. 3. 2020. Příslušný detail daných smluv nebyl ze strany UK NAO do doby schválení tohoto kontrolního závěru zveřejněn.

V oblasti Bilevel ventilátorů jsou cenově výhodnější nákupy uskutečněné Velkou Británií, která pořizovala tyto typy ve velkém množství. Při porovnání jednotlivých cen z hlediska vlivu časového rámce jsou u přístrojů typu Lumis ze strany ČR uzavřeny objednávky 23. 3. 2020 a ze strany Velké Británie došlo opět k uzavření dvou objednávek k datu 17. 3. 2020 a k 24. 3. 2020.

Tabulka č. 7: Pořizovací ceny jednotlivých ventilátorů (srovnání nákupů v ČR a Velkou Británií)

Typ	Česká republika		Velká Británie		Rozdíl ceny	
	Cena v Kč bez DPH/ks	Počet v ks	Cena v Kč/ks	Počet v ks	v Kč	v %
SV600	362 342	50	800 673	20	-438 331	-121
Getinge Servo-i	580 000	14	746 940	115	-166 940	-29
Lumis 100 VPAP ST	51 304	14	42 476	700	8 828	17
Lumis 150 VPAP ST-A	77 130	10	63 714	2 800	13 416	17

Zdroj: předložená dokumentace MZd a zpráva *Investigation into how government increased the number of ventilators available to the NHS in response to COVID-19* dostupná [zde](#).

Doprava a distribuce

Doprava, využívaná pro import nakupovaných komodit do země ze strany UK¹⁰⁴, probíhala všemi dostupnými způsoby, nejčastěji byla využívána doprava námořní. Oproti tomu v podmínkách ČR bylo nejvíce zboží dopraveno letecky a doprava námořní a silniční nebyla k importu zboží do země dle předložené dokumentace využívána.

Problematiku distribuce v UK z hlediska řízení zajišťovalo Ministerstvo obrany a samotný úkon následně prováděly soukromé logistické společnosti. Pro zajištění distribuce OOP mimo tradiční systémové řešení vznikl v UK tzv. *parallel supply chain*, který spojoval jednotlivé složky veřejné správy s dodavateli a definoval hlavní funkce dodavatelského řetězce. Na celý proces v UK dohlížela vláda a Ministerstvo zdravotnictví a sociální péče. V ČR byl pro distribuci nastaven dvojkolejný systém. Distribuci OOP objednaných MV zajišťovalo Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru, přičemž OOP byly dále distribuovány ze skladů MV, které sloužily pro prozatímní skladování OOP. MZd zajistilo distribuci OOP prostřednictvím SSHR, kde byly OOP skladovány. Ministerstvo zdravotnictví a Správa státních hmotných rezerv uzavřely dohodu o distribuci OOP.

---

¹⁰⁴ Jen u nových dodavatelů, kteří dodali celkem 65 % kusů objednaných OOP.